

Remiss av förslag till författningsändringar avseende uppdraget om Mer rörelse i skolan

(U2018/01430/S)

Bakgrund

Regeringen har gett Skolverket ett uppdrag att lämna förslag på författningsändringar som syftar till mer rörelse under skoldagen för alla elever, såväl flickor som pojkar, i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Skolverket ska även överväga och vid behov lämna förslag för mer rörelse i förskoleklass och fritidshemmet. Förslagen ska utgå från att alla elever ska ha lika möjligheter till mer rörelse utifrån de olika förutsättningar och behov som kan finnas hos individer.

Skolverkets förslag

Skolverket anser att det behövs tydligare skrivningar i läroplanerna om vikten av mer rörelse i skolan och föreslår därför två ändringar i läroplanerna för skolformerna grundskola (inklusive förskoleklass och fritidshem), grundsärskola, specialskola och sameskola. Förslagen gäller förändringar (tillägg) i del 1 under Skolans uppdrag samt i del 2 under Rektorns ansvar. Texten och placeringen är densamma i alla berörda läroplaner.

I del 1 Skolans uppdrag föreslås ett tillägg (kursiverat):

”Skapande och undersökande arbete samt lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper”. *Eleverna ska ges möjlighet och uppmuntras att delta i hälsofrämjande fysiska aktiviteter under skoldagen. När fysisk aktivitet är en naturlig del av elevernas dag kan utbildningen bidra till att eleverna förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande.*

Under rubriken i del 2 Rektors ansvar föreslås en ny femte punkt (kursiverat):

”Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att”

- *hälsofrämjande fysiska aktiviteter erbjuds under dagen och att elever ges möjligheter och uppmuntras att delta utifrån sina förutsättningar.*

Skolverket
2018-11-30 (2)

Skolverket översänder härmed ovanstående förslag som berör samtliga skolformer. Skolverket vill ge remissinstanserna möjlighet att yttra sig över förslaget och särskilt de förslag som är relevanta för remissinstansen. Eventuella synpunkter bör vara Skolverket tillhanda **senast den 7 januari 2019**. Skicka gärna svar som e-post till registrator@skolverket.se. Ange Skolverkets diarienummer 2018:838.

Vid eventuella frågor hänvisas till Marie Wiberg som nås på telefon 08-527 336 99.

På Skolverkets vägnar

Anna Westerholm
Avdelningschef
Skolverket

Bilagor

Konsekvensutredning
Sändlista

Konsekvensutredning avseende förslag till ändringar i läroplaner om Mer rörelse i skolan (U2018/01430/S)

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6-8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

Utifrån ett regeringsuppdrag om Mer rörelse i skolan föreslår Skolverket att två ändringar införs i läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan. I del 1 Skolans uppdrag föreslås ett tillägg (kursiverat):

Skapande och undersökande arbete samt lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. *Eleverna ska ges möjlighet och uppmuntras att delta i hälsofrämjande fysiska aktiviteter under skoldagen. När fysisk aktivitet är en naturlig del av elevernas dag kan utbildningen bidra till att eleverna förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande.*

Under rubriken i del 2 Rektors ansvar föreslås en ny femte punkt:

- *hälsofrämjande fysiska aktiviteter erbjuds under dagen och att elever ges möjligheter och uppmuntras att delta utifrån sina förutsättningar.*

Bakgrund

Regeringen har den 21 mars 2018 (U2018/01430/S) gett i uppdrag åt Statens skolverk att lämna förslag som syftar till mer rörelse under skoldagen för alla elever, såväl flickor som pojkar, i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Skolverket ska även överväga och vid behov lämna förslag för mer rörelse i förskoleklass och fritidshemmet. Uppdraget innefattar att:

- Redovisa relevant forskning på området avseende effekterna på skolresultat av mer rörelse, särskilt hos elever med stillasittande livsstil, och om dessa skiljer sig åt mellan könen, olika åldrar och andra relevanta omständigheter.
- Beskriva hur kommuner och andra huvudmän redan i dag erbjuder daglig fysisk aktivitet under skoldagen.
- Analysera vilka åtgärder som behövs för att alla elever ska erbjudas mer rörelse under skoldagen och lämna förslag som syftar till detta.
- Undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa utökas med 100 timmar i grundskolan fr.o.m. 2019. En analys ska göras av i vilka årskurser en utökning ger störst effekt.
- Föreslå författningsändringar avseende ett stärkt ansvar att i utbildningen inkludera inslag som leder till ökad rörelse bland eleverna. En analys ska göras av hur dessa ändringar bäst samverkar med utökningen av undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa.

Förslagen ska utgå från att alla elever ska ha lika möjligheter till mer rörelse utifrån de olika förutsättningar och behov som kan finnas hos individer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 januari 2019.

Denna konsekvensutredning gäller de författningsändringar som Skolverket föreslår i det följande.

A Allmänt

1. Beskrivning av problemet och Skolverkets ställningstaganden

Centrum för idrottsforskning visar i sin redovisning (S2015/08201/FS) på studier som visar att få unga i dag lever upp till den medicinska expertisens rekommenderade nivåer av daglig fysisk aktivitet och att de största folkhälsovinsterna nås om det går att aktivera de som är minst fysiskt aktiva. Cirka sex procent av unga deltar sällan eller aldrig i skolans undervisning i idrott och hälsa, de är stillasittande på rasterna, de tillhör sällan föreningsidrotten och de uppger sig även i övrigt ha en fysiskt inaktiv fritid.

Redovisningen av ett uppdrag till Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket om att ta fram underlag till insatser för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet (S2016/03245/FS) visar på att det är möjligt att främja fysisk aktivitet på befolkningsnivå. Insatserna behöver dock vara långsiktiga och riktas både till individer och till deras sociala och fysiska miljö. Skolan framhålls som en viktig aktör i ett sådant arbete.

Enligt regeringsuppdraget ser regeringen det som viktigt att skolan tar vara på de möjligheter och tillfällen som finns under skoldagen för att engagera och aktivera alla barn till mer rörelse, vilket i förlängningen kan leda till en mer jämlik hälsa. För att ge alla elever möjligheter att utvecklas så långt som möjligt för att nå utbildningens mål bedömer regeringen att det finns anledning att undersöka om och hur mer rörelse under skoldagen kan främja elevernas utveckling. Skolverket instämmer i regeringens beskrivning av problemet.

Idag finns en skrivning i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna under rubriken skolans uppdrag i del 1. ”Skolan ska även sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen”. Skolverket föreslår en ny skrivning, som är tydligare och konkretare. I Skolverkets förslag framgår att eleverna *ska ges möjlighet och uppmuntras* att delta i hälsofrämjande fysiska aktiviteter under skoldagen. Att rektor ansvarar för att detta sker förtydligas också i en ny punkt under rubriken Rektors ansvar.

Skolverket föreslår därför två ändringar i läroplanerna för skolformerna grundskola (inklusive förskoleklass och fritidshem), grundsärskola, sameskola och specialskola. Förslagen gäller förändringar (tillägg) i del 1 under Skolans uppdrag samt i del 2 under Rektorns ansvar. Texten och placeringen är densamma i alla berörda läroplaner.

Del 1 Skolans uppdrag

Nuvarande lydelse:

Skapande och undersökande arbete samt lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Skolan ska även sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen.

Föreslagen lydelse:

Skapande och undersökande arbete samt lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. *Eleverna ska ges möjlighet och uppmuntras att delta i hälsofrämjande fysiska aktiviteter under skoldagen. När fysisk aktivitet är en naturlig del av elevernas dag kan utbildningen bidra till att eleverna förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande.*

Del 2 Rektors ansvar

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

Föreslagen lydelse, ny punkt 5

- *hälsofrämjande fysiska aktiviteter erbjuds under dagen och att elever ges möjligheter och uppmuntras att delta utifrån sina förutsättningar.*

Placering i läroplanen

Skolverket bedömer att uppdraget om mer rörelse och hälsa endast kan skrivas fram under rubriken Skolans uppdrag där en liknande lydelse finns idag. ”Skolan ska även sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen”. Skolverket föreslår att denna skrivning ersätts av ”Eleverna ska ges möjlighet och uppmuntras att delta i hälsofrämjande fysiska aktiviteter under skoldagen. När fysisk aktivitet är en naturlig del av elevernas dag kan utbildningen bidra till att eleverna förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande”.

Det är också naturligt att lägga in en punkt om ansvar för att hälsofrämjande fysiska aktiviteter erbjuds under dagen och att elever ges möjligheter och uppmuntras att delta utifrån sina förutsättningar under rektors ansvar för sin skolenhet. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Reglering i läroplanerna

Skolverket anser att det är möjligt att göra ett förtydligande i nuvarande läroplaner. Förslaget i Skolans uppdrag är tydligare och konkretare än den tidigare och Skolverket bedömer därför att förslaget inte innebär ett vidgat uppdrag för huvudmannen. Vidare blir

rektors ansvar genom den tillagda punkten tydligare. Det gäller för rektor att på sin skolenhet se till att det finns ett arbete och planering kring detta, som kan följas upp och utvärderas.

I förskolans nyligen reviderade läroplan finns formuleringen ”Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva. När fysisk aktivitet, näringsriktiga måltider och hälsosam livsstil är en naturlig del av barnens dag kan utbildningen bidra till att barnen förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande”. Därmed finns en röd tråd till Skolverkets förslag till den andra delen av den tillagda texten i del 1: ”När fysisk aktivitet är en naturlig del av elevernas dag kan utbildningen bidra till att eleverna förstår hur detta kan påverka hälsa och välbefinnande”.

Omfattning

Förslaget ger huvudmannen möjlighet att utifrån sina lokala förutsättningar genomföra uppdraget inom den egna verksamheten, nämligen att göra det möjligt att erbjuda elever tillfälle till rörelse under skoldagen. Såsom Skolverkets förslag är formulerat kommer även rektor att ha frihet att utifrån elevernas önskemål avgöra vilka prioriteringar och olika slags aktiviteter som ska erbjudas under skoldagen. Utbildningen ska vara likvärdig, det vill säga eleverna ska ges möjlighet till fysisk aktivitet under skoldagen.

Förskoleklass och fritidshemmet

Både i del 3 Förskoleklassen och del 4 Fritidshemmet finns under rubriken Syfte tydliga skrivningar om fysiska aktiviteter. ”Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att få delta i fysiska aktiviteter och vistelse i olika naturmiljöer. Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla sitt intresse för att vara fysiskt aktiva. Vidare ska undervisningen bidra till en förståelse för hur fysisk aktivitet kan påverka hälsa och välbefinnande”. Skolverket anser därför att förslagen till förändringar i del 1 och del 2 i läroplanerna är tillräckliga.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.

Tvingande krav i läroplanen

Skolverket ser inte att det är möjligt att utifrån gällande bestämmelser föreslå ett tydligt och tvingande krav i läroplanen¹ för rörelsefrämjande aktiviteter för huvudmän och skolor utan att det skulle innebära ett nytt åliggande för huvudmannen. Skolverket har i uppdraget i stället valt att lägga förslag på förordningsnivå.

Ingen åtgärd

Om inte regleringen av elevernas möjlighet till rörelse under skoldagen blir tydligare riskerar utvecklingen av mer stillasittande och försämrad hälsa att fortsätta.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De nu föreslagna föreskrifterna berör huvudmän, rektorer, lärare, annan personal och elever i de obligatoriska skolformerna samt fritidshemmet.

¹ 1 kap. 11 § skollagen

4. Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför

4.1 Kostnader för skolhuvudmännen

Skolverket bedömer att de föreslagna ändringarna kommer att medföra vissa ökade kostnader för skolhuvudmännen. Sannolikt behöver till exempel tid avsättas för kompetensutveckling av skolpersonal inom området fysisk aktivitet och speciellt kunskap kring elevers olika förutsättningar. Det kan också handla om utökat behov av personal och lokaler eller inköp av utrustning.

Varje huvudman och skola ges frihet att arbeta på olika sätt med att uppfylla det förtydligade uppdraget att erbjuda och uppmuntra eleverna till fysiska aktiviteter under skoldagen, dvs inom utbildningen. Kostnaderna kan därför komma att variera mellan huvudmän och skolenheter beroende på hur förutsättningarna ser ut, vilka aktiviteter som erbjuds och hur de organiseras. Skolan kan till exempel själv arrangera aktiviteterna, bjuda in föreningar eller köpa tjänster. Aktiviteterna kan också ske inom ramen för undervisningen i andra ämnen än idrott och hälsa. Det är därför inte möjligt för Skolverket att lämna en detaljerad kostnadsberäkning på nationell nivå.

4.2 Jämställdhet mellan flickor och pojkar i skolan

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte påverkar jämställdheten mellan flickor och pojkar i skolan.

4.3 Barnets bästa

Skolverket bedömer att förslagen är förenliga med barnkonventionens artiklar samt bestämmelsen i 1 kap. 10 § i skollagen om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning. Skolverket har inhämtat kunskaper och synpunkter från samråden där även Sveriges elevråd (SVEA) deltog.

4.4 Barnkonsekvensanalys

Förslaget tar sin utgångspunkt i bestämmelsen 1 kap. 10 § i skollagen. I arbetsprocessen har nödvändig kunskap och information inhämtas på olika sätt. Skolverket har tagit del av aktuell forskning och Skolinspektionens rapporter, samt inhämtat kunskaper och synpunkter från samråden, där även Sveriges elevråd (SVEA) deltog.

SVEA menar att inkludering är viktig så att alla elever känner sig trygga med de aktiviteter som ska bedrivas. Dialog med eleverna är nödvändig. Vidare är skolgårdar som uppmuntrar till aktivitet och rörelse betydelsefulla för eleverna.

4.5 Funktionshinder

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte påverkar möjligheterna för alla elever att delta i utbildningen. I arbetsprocessen har nödvändig kunskap och information inhämtas på olika sätt. Skolverket har tagit del av aktuell forskning och Skolinspektionens rapporter samt inhämtat kunskaper och synpunkter från samråden, där representanter från funktionshindervisorganisationer ingick.

4.6 Nationella minoriteter

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte medför några specifika konsekvenser för nationella minoriteter.

5. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

EU-rätten reglerar inte hur medlemsstaterna väljer att organisera sin utbildning. Skolverket bedömer att förslaget överensstämmer med internationell rätt.

6. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Information sker via Skolverkets egna kanaler.

B Kommuner och landsting

Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller landsting.

Beskrivning av effekter för kommuner eller landsting utöver det som framkommer under avsnitt A ovan

Skolverket bedömer att den inskränkning i det kommunala självstyret som läroplansändringarna innebär är proportionerlig med hänsyn till syftet. Huvudmannen får själv bestämma organisation och omfattning av de aktiviteter som ska erbjudas.

C Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

Enligt skollagen ska enskilda huvudmän få ersättning på lika villkor. Den grund för ersättning som kommunala huvudmän använder i resursfördelningen till sina egna skolenheter ska även ges till enskilda huvudmän. Om kommunen ger ersättning för detta förtydligade uppdrag till sina skolenheter ska sådan ersättning även ges till huvudmän för fristående skolor.

D Samråd

Följande myndigheter och organisationer deltog i samråd den 9 och 10 oktober 2018: Centrum för idrottsforskning (CIF), Folkhälsomyndigheten, Gymnastik- och Idrottshögskolan (GIH), Göteborgs universitet, Högskolan Dalarna, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Skövde, Linnéuniversitetet, Lärarförbundet, Myndigheten för delaktighet, Riksförbundet Attention, Riksidrottsförbundet, Svenskt Friluftsliv, Skolidrottsförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges elevråd (SVEA), Umeå universitet, Yrkesföreningar för fysisk aktivitet (YFA), Örebro universitet.

Under samråden diskuterades vad som behövs för att ge alla elever mer rörelse under skoldagen. Förslagen till läroplansändringar fanns inte färdiga till samråden.

E Kontaktperson

Undervisningsråd Marie Wiberg på e-postadress:
marie.wiberg@skolverket.se

Remiss avseende undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa i specialskolan

(U2018/02965/S)

Bakgrund

Regeringen har gett Skolverket ett tilläggsuppdrag till uppdraget om Mer rörelse i skolan (U2018/02965/S). Uppdraget innebär att analysera om undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa i grundsärskolan, specialskolan och sameskolan bör utökas i motsvarande omfattning som för grundskolan (100 timmar) och samtidigt minska undervisningstiden i elevens val. I uppdraget ingår även att i så fall analysera i vilka årskurser en sådan eventuell utökning ger störst effekt samt att utforma förslagen därefter.

Skolverkets förslag

Skolverket föreslår en utökning av undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa för specialskolan med 100 timmar och att undervisningstiden i elevens val samtidigt minskas i motsvarande omfattning. Skolverket bedömer att detta skulle få störst effekt för de äldre eleverna och föreslår därför en utökning i årskurs 7 – 10. Skolverket föreslår ingen motsvarande utökning av undervisningstiden för ämnet idrott och hälsa i grundsärskolan eller sameskolan.

Skolverket översänder härmed ovanstående förslag som berör specialskolan. Skolverket vill ge remissinstanserna möjlighet att yttra sig över förslaget och särskilt de förslag som är relevanta för remissinstansen. Eventuella synpunkter bör vara Skolverket tillhanda **senast den 7 januari 2019**. Skicka gärna svar som e-post till registrator@skolverket.se. Ange Skolverkets diarienummer 2018:00838.

Vid eventuella frågor hänvisas till Marie Wiberg som nås på telefon 08-527 336 99.

På Skolverkets vägnar

Anna Westerholm
Avdelningschef
Skolverket

Bilagor: Konsekvensutredning och sändlista

Konsekvensutredning avseende förslag till utökning av den garanterade undervisningstiden för ämnet idrott och hälsa i specialskolan

U2018/02965/S

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

Skolverket har fått ett uppdrag att analysera om undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa i grundsärskolan, specialskolan och sameskolan bör utökas. Myndigheten föreslår en utökning för specialskolan med 100 timmar och att undervisningstiden för elevens val samtidigt minskas med motsvarande omfattning. För grundsärskolan och sameskolan föreslår Skolverket ingen utökning av antalet timmar i idrott och hälsa.

Skolverket tolkar uppdraget som att syftet med utökningen är att eleverna ska få fler möjligheter till rörelse under skoldagen. Myndigheten bedömer att detta skulle få störst effekt för de äldre eleverna och föreslår därför en utökning i årskurs 7–10 i specialskolan. Detta överensstämmer med det förslag som Skolverket lämnade för grundskolan (dnr 2018:838) och som regeringen beslutade den 12 juli 2018.

Bakgrund

Undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa kommer att utökas med 100 timmar i grundskolan fr.o.m. läsåret 2019/20. Regeringen gav den 28 juni 2018 ett tilläggsuppdrag (U2018/02965/S) till Skolverket att analysera om undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa i grundsärskolan, specialskolan och sameskolan bör utökas i motsvarande omfattning som för grundskolan samtidigt som undervisningstiden i elevens val minskas. Om så bedöms vara lämpligt ska myndigheten lämna sådana förslag. I uppdraget ingår även att i så fall analysera i vilka årskurser en utökning ger störst effekt samt att utforma förslagen därefter. Skolverket ska också analysera hur en eventuell utökning bäst samverkar med de författningsändringar som myndigheten ska föreslå i uppdraget om mer rörelse (U2018/01430/S).

Tilläggsuppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 januari 2019. Redovisningen ska innehålla en kostnadsberäkning för genomförandet av förslagen hos samtliga berörda skolhuvudmän. Skolverket ska vidare genomföra en konsekvensanalys som motsvarar en analys enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. De förslag som Skolverket lämnar ska ha remitterats till lämpliga aktörer.

A Allmänt

1 Beskrivning av problemet och Skolverkets ställningstagande

Skolverket har sett över möjligheterna att utöka undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa med 100 timmar i grundsärskolan, specialskolan och sameskolan genom att undervisningstiden i elevens val samtidigt minskas. I de fall Skolverket har bedömt att detta är lämpligt har en analys gjorts i vilka årskurser en sådan eventuell utökning ger störst effekt.

1.1 Elevens val

Tanken med elevens val är att eleven ska ges möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper. På så sätt kan skolorna ta till vara elevernas speciella intressen och ge dem möjligheter att under en del av skoltiden ägna sig åt studier som de själva har önskat och valt. Härigenom kan elevernas intressen, initiativ och engagemang stimuleras, vilket bör öka elevernas studiemotivation.¹ Ett väl fungerande elevens val kan därmed utgöra en viktig förutsättning för att eleven ska prestera väl även i andra ämnen.

Inom ramen för elevens val får huvudmannen erbjuda ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Det sätts inte något särskilt betyg i elevens val förutom i de fall då eleven har läst ett nybörjarspråk. Vid betygsättningen ska läraren använda kunskapskraven i moderna språk inom ramen för elevens val. För att det ska vara möjligt för eleverna att nå upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås i moderna språk inom ramen för elevens val uppskattar Skolverket att den minsta garanterade undervisningstiden i moderna språk inom ramen för elevens val inte bör understiga 160 timmar.

1.2 Timplan grundsärskolan

Timplan för elever som läser ämnen i grundsärskolan läsåret 2018/2019

Ämne	Lågstadiet	Mellanstadiet	Högstadiet	Totalt
Idrott och hälsa	245	245	260	750
Elevens val				195

Timplan för elever som läser ämnesområden i grundsärskolan läsåret 2018/2019

Ämne	Lågstadiet	Mellanstadiet	Högstadiet	Totalt
Idrott och hälsa	315	340	340	995
Elevens val				190

Från och med höstterminen 2019 kommer de elever som läser ämnen i grundsärskolan att få ytterligare 105 timmar garanterad undervisningstid i matematik. Timmarna kommer att ingå i högstadiet i den stadiindelade timplanen. Samtidigt minskas den garanterade undervisningstiden i slöjd med 60 timmar och i elevens val med 45 timmar. Elevens val har höstterminen 2019 totalt 150 timmar.

Skolverket gör bedömningen att ytterligare 100 timmar inte bör tas från elevens val till ämnet idrott och hälsa i grundsärskolan, eftersom det skulle betyda att elever som läser ämnen endast skulle få 50 timmar kvar till elevens val. Eleverna ges då ingen möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper. Grundsärskolans elever som läser ämnen har redan idag 250 fler undervisningstimmar i ämnet idrott och hälsa än grundskolan, vilket är ännu en anledning till att Skolverket inte föreslår en utökning.

¹ Prop. 1992/93:220, s. 69.

För elever som läser ämnesområden i grundsärskolan finns inte ämnet idrott och hälsa. De läser istället ämnet motorik som har 995 undervisningstimmar, vilket är 495 fler undervisningstimmar än motsvarande idrott och hälsa i grundskolan. Skolverket gör därför bedömningen att ytterligare 100 timmar inte bör tas från elevens val för att utöka undervisningstiden i ämnet motorik i träningskolan.

1.3 Timplan specialskolan

Timplan för elever i specialskolan läsåret 2018/2019

Ämne	Lågstadiet	Mellanstadiet	Högstadiet	Totalt
Idrott och hälsa	190	160	190	540
Elevens val				380

Från och med höstterminen 2019 kommer eleverna i specialskolan att få ytterligare 105 timmar garanterad undervisningstid i matematik. Timmarna kommer att ingå i högstadiet i den stadiindelade timplanen. Samtidigt minskas den garanterade undervisningstiden i elevens val med 105 timmar. Elevens val har höstterminen 2019 totalt 275 timmar.

Skolverket bedömer att det är möjligt att minska undervisningstiden i elevens val i specialskolan med 100 timmar för att samtidigt utöka undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa. Detta kommer inte att påverka skolans möjlighet att erbjuda eleverna ett nybörjarspråk inom ramen för elevens val, eftersom en minskning innebär att det finns 175 timmar kvar av den garanterade undervisningstiden i elevens val.

Skolverket har analyserat i vilka årskurser som en utökning i ämnet idrott och hälsa kan ge störst effekt. Myndigheten tolkar uppdraget som att syftet med utökningen är att eleverna ska få fler möjligheter till rörelse under skoltid. Skolverket bedömer att detta skulle få störst effekt för de äldre eleverna och föreslår därför en utökning i årskurs 7–10. Detta överensstämmer med det förslag som Skolverket lämnade för grundskolan (dnr 2018:838) och som regeringen beslutade den 12 juli 2018.

1.4 Timplan sameskolan

Timplan för elever i sameskolan läsåret 2018/2019

Ämne	Lågstadiet	Mellanstadiet	Totalt
Idrott och hälsa	150	160	310
Elevens val			60

100 timmar av elevens val inte kan tas till undervisningstid i ämnet idrott och hälsa i sameskolan, eftersom elevens val endast har 60 timmar i årskurs 1–6. En minskning skulle även påverka skolans möjlighet att erbjuda eleverna ett nybörjarspråk inom ramen för elevens val. För att det ska vara möjligt för eleverna att nå upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås i moderna språk i mellanstadiet uppskattar Skolverket att den minsta garanterade undervisningstiden i nybörjarspråk inte bör understiga 48 timmar i årskurs 6. Eftersom sameskolans elever övergår till grundskolan i årskurs 7 får de dessutom tillgång till den utökning av undervisningstimmar i idrott och hälsa som ska införas i denna skolform från och med höstterminen 2019.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Uppdraget innebär inte att Skolverket ska föreslå några förändringar i befintliga kursplaner och kunskapskrav. Däremot ger utökad undervisningstid i idrott och hälsa möjligheter till både breddning och fördjupning av ämnesinnehållet i undervisningen.

Om ingen utökning sker i specialskolan i ämnet idrott och hälsa så uppstår ytterligare en skillnad mellan timfördelningen i specialskolan och grundskolan.

Att göra omfördelning av timmar i grundsärskolan mellan elevens val och idrott och hälsa respektive motorik skulle få de negativa effekter som beskrivs i avsnitt 1. Detsamma gäller sameskolan.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Skolverket föreslår inga förändringar för grundsärskolan och sameskolan.

Förändringen i specialskolan medför att Skolverket bedömer att följande målgrupper kommer att beröras direkt av förslaget:

- Specialpedagogiska skolmyndigheten
- Rektorer i specialskolorna
- Lärare i specialskolorna
- Elever i specialskolorna.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2017/2018² för specialskolan omfattas 650 elever på 9 skolenheter. Totalt omfattas 27 lärare i idrott och hälsa, motsvarande 9,1 heltidstjänster.

4. Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

4.1 Kostnader för skolhuvudmännen

Skolverket bedömer att utökningen av undervisningstid med 100 timmar i ämnet idrott och hälsa för specialskolan kommer att medföra ökade kostnader för skolhuvudmännen genom att vissa skolor kan få ett utökat behov av lärare i idrott och hälsa samt av lokaler.

De lokala förutsättningarna för en utökning av lärare och haltider varierar och kostnadsutfallet kommer därför att variera mellan skolenheterna.

Enligt Skolverkets statistik uppgår antalet heltidstjänster för undervisning i idrott och hälsa i specialskolan till 9,1 heltidstjänster (totalt 27 lärare i idrott och hälsa). Ett uppskattat ökat behov av idrottslärare för att utöka med 100 timmar motsvarar en utökning av 1,7 tjänster. Om en årslön för en lärare beräknas till ca 533 000 kronor inklusive sociala avgifter (enligt SCB), så skulle den ökade kostnaden per år för lärartjänster bli ca 906 100 kronor inklusive sociala avgifter.

4.2 Jämställdhet mellan flickor och pojkar i skolan

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte påverkar jämställdheten mellan flickor och pojkar i skolan.

4.3 Barnets bästa

Skolverket bedömer att förslagen är förenliga med barnkonventionens artiklar samt bestämmelsen i 1 kap. 10 § i skollagen om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning. Skolverket har inhämtat kunskaper och synpunkter från samråden, där även Sveriges elevråd SVEA deltog.

² https://siris.skolverket.se/siris/sitevision_doc.getFile?p_id=538998.

4.4 Barnkonsekvensanalys

Förslaget tar sin utgångspunkt i 1 kap. 10 § i skollagen. Under arbetet har nödvändig kunskap och information inhämtats på olika sätt. Skolverket har tagit del av aktuell forskning och Skolinspektionens rapporter samt har inhämtat kunskaper och synpunkter från samråden, där även Sveriges elevråd SVEA deltog.

4.5 Funktionshinder

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte påverkar möjligheterna för alla elever att delta i undervisningen. Under arbetet har nödvändig kunskap och information inhämtats på olika sätt. Skolverket har tagit del av aktuell forskning och Skolinspektionens rapporter samt även inhämtat kunskaper och synpunkter från samråden, där representanter för funktionshindervisningsorganisationer ingick.

4.6 Nationella minoriteter

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte medför några specifika konsekvenser för nationella minoriteter.

4.7 Konsekvenser för kursplanen i idrott och hälsa

Om ämnets syfte är oförändrat innebär Skolverkets analys och förslag inget behov av förändringar av kursplanen för idrott och hälsa. Däremot ger utökad undervisningstid möjligheter till både breddning och fördjupning av ämnesinnehållet i undervisningen. Om regeringens syfte med den utökade undervisningstiden går utöver ämnets nuvarande syfte är det dock Skolverkets bedömning att en översyn och eventuell revidering av kursplanen för idrott och hälsa kan behövas. Detta kan ske inom ramen för Skolverkets kontinuerliga arbete med styrdokumentsutveckling.

4.8 Konsekvenser för övriga delar av läroplanerna

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte får några konsekvenser för övriga delar av läroplanerna.

5. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

EU-rätten reglerar inte hur medlemsstaterna väljer att organisera specialskolan. Skolverket bedömer att förslaget överensstämmer med internationell rätt.

6. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Information sker via Skolverkets egna kanaler samt riktad information till specialskolorna.

B Kommuner, landsting och statlig myndighet

Förslaget bedöms inte få några effekter för kommuner och landsting.

För den statliga myndigheten Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) tillkommer en kostnad på ca 906 100 kronor per år inklusive sociala avgifter.

C Företag

Förslaget bedöms inte få effekter för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

D Samråd

I arbetet med uppdraget har Skolverket inhämtat kunskaper och synpunkter från myndigheter, rektorer för specialskolorna, intresseorganisationer och lärosäten.

Följande samråd har genomförts:

Samråd den 9 oktober 2018 med Skolidrottsförbundet, Lärarförbundet, Sveriges Elevråd SVEA, Svenskt Friluftsliv, Folkhälsomyndigheten, Yrkesföreningar för fysisk aktivitet, Myndigheten för delaktighet, Riksidrottsförbundet, Riksförbundet Attention, Funktionsrätt Sverige, Skolidrottsförbundet, Högskolan i Halmstad samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Följande kunde inte närvara: Lärarnas riksförbund, Sveriges elevråd, Skolinspektionen, Sveriges elevkårer, Friskolornas riksförbund, Idéburna skolors riksförbund, Skolledarna, SPSM och Sameskolstyrelsen.

Samråd den 10 oktober 2018 med Högskolan i Skövde, Göteborgs universitet, Högskolan Dalarna, Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm, Umeå Universitet, Centrum för idrottsforskning samt Linnéuniversitetet.

Följande kunde inte närvara: Karlstads universitet, Linköpings universitet och Malmöuniversitet.

E Kontaktperson

Vid frågor kontakta:

Undervisningsråd Marie Wiberg på e-postadress:
marie.wiberg@skolverket.se

Undervisningsråd Sabina Vesterlund på e-postadress:
sabina.vesterlund@skolverket.se

Sändlista Remiss avseende förslag till ändringar i läroplaner om Mer rörelse i skolan (U2018/01430/S) samt tilläggsuppdraget om utökad undervisningstid i ämnet idrott och hälsa (U2018/02965/S)

Remissinstanser	
Barnombudsmannen	info@barnombudsmannen.se
Boverket	registraturen@boverket.se
Folkhälsomyndigheten	info@folkhalsomyndigheten.se
SKL	registrator@skl.se
Myndigheten för delaktighet	info@mdf.se
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	info@mucf.se
Naturbruksverket	registrator@naturvardsverket.se
Sameskolstyrelsen	sameskolstyrelsen@sameskolstyrelsen.se
Skolinspektionen	registrator@skolinspektionen.se
Specialpedagogiska skolmyndigheten	spsm@spsm.se
Centrum för idrottsforskning	cif@gih.se
Friskolornas riksförbund	info@friskola.se
Funktionsrätt Sverige	info@funktionsratt.se
Föräldraalliansen Sverige	info@foraldralliansen.se
Idéburna skolors riksförbund	info@ideburenskola.se
Lika Unika	info@likaunika.org
Riksförbundet Hem och Skola	info@hemoskola.se
Riksidrottsförbundet	riksidrottsforbundet@rf.se
Skolidrottsförbundet	info@skolidrott.se
Statens institutionsstyrelse	registrator@stat-inst.se
Svenskt Friluftsliv	info@svensktfriluftsliv.se
Sveriges elevkårer	info@sverigeselevkarer.se
Sveriges elevråd	info@sverigeselevrad.se
Sveriges elevråd – SVEA	info@svea.org

Svenskt näringsliv	Johan.ronn@svensknaringsliv.se
Yrkesföreningar för fysisk aktivitet	ordforande@yfa.se
LR/Svenska Idrottslärarföreningen	lr@lr.se
Läraryrkesförbundet	remiss@lararforbundet.se
Sveriges Skolledarförbund	info@skolledarna.se

GIH	registrator@gih.se
Göteborgs universitet	registrator@gu.se
Halmstad Högskola	lars.kristen@hh.se
Högskolan Dalarna	registrator@du.se
Högskolan i Skövde/Anna Thóren	anna.thoren@his.se
Högskolan i Skövde/ Ninitha Maivorsdotter	ninitha.maivorsdotter@his.se
Karlstads universitet	info@kau.se
Linköpings universitet	registrator@liu.se
Linnéuniversitetet	registrator@lnu.se
Malmö universitet	info@mau.se
Umeå universitet	registrator@umu.se